

การช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมในพม่า : ศึกษากรณี Free Burma Rangers (FBR) *

Humanitarian Intervention in Burma: A case study of the Free Burma Rangers (FBR)

อัคราชัย เสมมณี

Akharachai Semmanee

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University

E-mail: coffeekbreak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา โครงสร้างของหน่วยงาน ตลอดจนการดำเนินพันธกิจด้านมนุษยธรรมการบรรเทาทุกข์แก่ผู้คนในพม่าขององค์กร Free Burma Rangers (FBR)

ผลการศึกษาพบว่า FBR เป็นองค์การที่เกิดมาจากกลุ่มคริสเตียนที่มีชื่อว่า “Christians Concerned for Burma” ในปี 1997 ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์ความรุนแรงอันเกิดจากการโจมตีพลเรือนของทหารพม่า นอกจากนี้ FBR ยังเป็นขบวนการเคลื่อนไหวด้านมนุษยธรรมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานไปยังผู้คนทุกกลุ่ม ทุกความเชื่อที่อยู่ในพื้นที่ขัดแย้ง งานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า FBR นั้นมีโครงสร้างการทำงานไม่ต่างไปจากองค์กรระหว่างประเทศหรือบริษัทข้ามชาติทั่วไป

คำสำคัญ: พม่า; การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม; องค์กรระหว่างประเทศ

* ได้รับบทความ: 5 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 27 ตุลาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 28 ตุลาคม 2565

Received: May 5, 2022; Revised: October 27, 2022; Accepted: October 28, 2022

Abstract

For this research intends to examine the history, structure, and activities of the Free Burma Rangers (FBR) to help people on humanitarian basic in the conflict zones of Burma.

The result of the study shows FBR, grew from the Christians Concerned for Burma prayer group. It was a response to the 1997 Burma Army offensive and ongoing attacks against the people of Burma. And FBR is also a multiethnic humanitarian service movement working to bring general relief to people in the conflict zones of Burma, to people of all faiths and ethnicities. Furthermore, this research found that the structure of FBR has not different from the other International Organizations or Multi-National Corporations.

Keyword: Burma; Humanitarian aid; International Organizations

1. บทนำ

4 มกราคม ปี 1948 พม่าได้รับเอกราชคืนจากอังกฤษ หลังจากนั้นพม่าได้นำรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการทหารเข้ามาใช้ในการบริหารกิจการงานประเทศ ทั้งยังได้นำเรื่องของความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา และความเชื่อของผู้คนมาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดรูปแบบการปกครอง ที่มีลักษณะแบ่งแยกและปกครอง (Divide and Rule) ทั้งนี้เพื่อนำสังคมไปสู่ “สังคมนิยมวิถีพม่า (The Burmese Way to Socialism)” หรือ “วิถีทางสู่สังคมนิยมของพม่า” อย่างที่นายพลเนวินได้ประกาศไว้ในปี 1962 (วาสนา บันลือหาญ, 2550; ประทุมพร วัชรเสถียร (2553) ภายใต้แนวทางดังกล่าว นำมาสู่ความแตกแยกของผู้คนในประเทศ เกิดการข่มเหง การละเมิดสิทธิมนุษยชน การสู้รบ ระหว่างฝ่ายรัฐบาลทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะกับกลุ่มที่ไม่พอใจที่จะอยู่ใต้การปกครองของพม่า อาทิเช่น กะเหรี่ยง มอญ ไทใหญ่ คะฉิ่น ชิน ยะไข่ ฯลฯ คือกลุ่มที่เคยทำข้อตกลงกับพม่าในข้อตกลงปางโหลงปี 1947 เพื่อขอแยกตัวเป็นอิสระจากการปกครองของพม่า (โกสุมภ์ แสงจันทร์, 2549) ในระยะหลังความขัดแย้งได้ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น ด้วยมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ความต้องการที่จะ

เข้าไปครอบครองทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีค่า อาทิเช่น ไม้สัก หยก อัญมณี แร่ธาตุ ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ และความต้องการที่จะเข้าไปดำเนินโครงการของภาครัฐ เช่น โครงการก่อสร้างก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน โครงการสร้างเขื่อน เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในเขตพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย ณ วันนี้ ความขัดแย้งยังคงดำเนินอยู่ในหลายๆ พื้นที่ และไม่มีท่าทีว่าจะเกิดสันติภาพขึ้นได้ง่าย ตลอดระยะเวลาของความขัดแย้ง พลเรือนในพื้นที่ขัดแย้งคือกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด หลายคนที่ต้องเสียชีวิต บาดเจ็บ พิการ ถูกข่มเหงและละเมิดสิทธิในรูปแบบต่าง ๆ บ้างถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน ไปเป็นทหาร ถูกหาบ ทรัพย์สินบ้านเรือน ตลอดจนที่ทำกินบ้างถูกยึด ถูกทำลาย เมื่อกองทัพพม่ามาถึง ในแต่ละปีมีคนจำนวนมากที่ต้องกลายเป็นคนพลัดถิ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไร้ที่อยู่อาศัย และจากข้อมูลขององค์กร The Border Consortium (TBC) ประเทศไทย พบว่า นับตั้งแต่ปี 1996 เป็นต้นมา เฉพาะแค่ในรัฐคะฉิ่นและรัฐฉาน (ไทใหญ่) มีผู้คนมากกว่าล้านคนจาก 3,724 หมู่บ้านที่ต้องกลายเป็นคนพลัดถิ่นและผู้พลัดถิ่น (Partners and FBR, 2010) เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนในพื้นที่ หากนับรวมเหตุการณ์ที่เกิดในพื้นที่อื่นจำนวนตัวเลขมีแนวโน้มเป็นไปได้ว่าจะมากกว่านี้อย่างแน่นอน ที่ผ่านมามีหลายฝ่ายที่ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในพม่าและต้องการช่วยเหลือผู้คนที่ได้รับผลกระทบ แต่ทว่าการจะนำความช่วยเหลือเข้าไปยังพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ขัดแย้ง เป็นเขตสู้รบทำได้ยากลำบาก ประกอบกับพื้นที่พิพาทส่วนใหญ่มีสภาพเป็นป่าและภูเขาสูง ตั้งอยู่ห่างไกลความเจริญ ไม่มีถนนหนทาง แต่ประเด็นที่เป็นปัญหาใหญ่ คือ รัฐบาลพม่าและกองทัพไม่ต้องการที่จะเห็นบุคคลภายนอกเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศ ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง

อย่างไรก็ดี ในปี 1993 ได้มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่ได้ลักลอบเข้าไปทำงานด้านบรรเทาทุกข์ในพื้นที่ดังกล่าวอย่างลับ ๆ เป็นการปฏิบัติงานใต้ดิน และจากการกระทำของคนกลุ่มนี้ ก็ได้้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมผู้คนในพม่า เพราะปัจจุบันคนกลุ่มนี้มีเครือข่ายงานด้านบรรเทาทุกข์ของตนเองอยู่ในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของพม่า ทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากกองกำลังชนกลุ่มน้อย เครือข่ายอื่น ๆ ทั้งในพม่าและนอกพม่า ผู้คนรู้จักคนกลุ่มนี้ในนาม “Free Burma Rangers หรือ FBR)” และจากความโดดเด่นที่กล่าวไปข้างต้น เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจหยิบยกประเด็นการมีตัวตนของ FBR ขึ้นมาศึกษา เพื่อมุ่งหวังว่าจะช่วยให้เข้าใจบทบาทของตัวแสดงในเวทีระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันที่ตัวแสดงประเภทนี้ได้เพิ่มจำนวนเป็นอย่างมากและมีส่วนต่อการเกิดสถานการณ์โลกที่สำคัญ ๆ นอกเหนือจากนี้ยังมุ่งที่การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ในพม่าได้ชัดยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาและโครงสร้างของหน่วยงาน Free Burma Rangers
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านมนุษยธรรมของหน่วยงาน Free Burma Rangers

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในพม่า ความเป็นมาเป็นไปของหน่วยงาน Free Burma Rangers และบทบาทการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิเช่น ข้อมูลจากรายงานวิจัย, บทความวิชาการ หนังสือตำรา หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ จุลสาร สารสาร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ฐานข้อมูลทั้งที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและองค์กรที่น่าเชื่อถือ โดยข้อมูลที่รวบรวมนั้น อาจมีแหล่งที่มาจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การเก็บข้อมูล บางส่วนได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) อันเป็นการสัมภาษณ์เพื่อลงเอยในรายละเอียดด้วยการเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้ก่อตั้ง ผู้นำกลุ่มย่อย สมาชิก ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน Free Burma Rangers

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ในขั้นตอนที่หนึ่งและสอง โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาคำตอบของความจริงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพม่า ซึ่งขั้นตอนมีดังนี้ ประการแรก ทำการจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ จากนั้นทำการวิเคราะห์ และตีความโดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎี อาทิเช่น ทฤษฎีความสัมพันธ์ข้ามชาติ (Transnationalism Theory) แนวคิดเรื่ององค์กรประชาคมข้ามชาติ (Translation People Organization) และแนวคิดด้านความช่วยเหลือระหว่างประเทศ เพื่อตอบคำถามของงานวิจัย

4. กรอบแนวคิดของงานวิจัย เรื่อง การช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมในพม่า : ศึกษากรณี Free Burma Rangers (FBR) นำเอาทฤษฎีความสัมพันธ์ข้ามชาติ (Transnationalism Theory) แนวคิดเรื่ององค์กรประชาคมข้ามชาติ (Translation People Organization) และแนวคิดด้านความช่วยเหลือระหว่างประเทศมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและวิเคราะห์ โดยได้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการโลกาภิวัตน์และลักษณะการพึ่งพาของตัวแสดงต่าง ๆ ในระบบโลก

นับตั้งแต่หลังยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา ชาติไม่ใช้ตัวแสดงหลักบนเวทีการเมืองโลกอีกต่อไป แต่องค์การข้ามชาติได้เริ่มมีบทบาทมากขึ้น ทั้งยังส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ข้ามชาติระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ มากไปกว่านั้น การกระทำขององค์การข้ามชาติอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่การดำเนินนโยบายของรัฐจนถึงขั้นรัฐต้องตัดสินใจระงับการตอบโต้ ในอีกด้านหนึ่ง กิจกรรมขององค์การข้ามชาติอาจจะสอดคล้องหรือเสริมนโยบายของรัฐเช่นกัน

4. สรุปผลการวิจัย

1. จากวัตถุประสงค์ของที่ 1 เพื่อศึกษาที่มาและโครงสร้างของหน่วยงาน Free Burma Rangers ผลการศึกษาพบว่า

ย้อนไปในช่วงต้นปี 1993 ผู้นำรัฐว่าได้ส่งตัวแทนของตนเดินทางมาพบคนกลุ่มหนึ่งที่เชียงใหม่ ประเทศไทย เพื่อแสวงหาความช่วยเหลือผู้คนในรัฐที่ถูกกดขี่จากหลาย ๆ ฝ่ายให้ยุติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะการงดปลูกฝิ่น กลุ่มคนที่ตัวแทนผู้นำว่าเดินทางมาพบ เป็นกลุ่มมิชชันนารีที่ทำงานในประเทศไทย และโดยเฉพาะกับผู้คนตามแนวชายแดนไทย-พม่า (กลุ่มนี้เรียกตนเองว่า “Christians Concerned for Burma”) โดยคนหนึ่งในกลุ่ม เป็นบุคคลที่ค่อนข้างมีชื่อเสียงเป็นอย่างมากทั้งในด้านศาสนาและการศึกษาในประเทศไทย เขาเคยเป็นทหารสหรัฐที่ร่วมรบในสงครามเกาหลีมาก่อนหน้าที่จะเป็นมิชชันนารี ขณะเดียวกันก็มีลูกชายที่เป็นทหารอยู่ในหน่วยรบพิเศษของกองทัพสหรัฐในอเมริกา ทั้งสองมีความคุ้นเคยกับสังคมไทยและพม่าเป็นอย่างดี ด้วยอาศัยอยู่ในประเทศไทยและทำงานที่ชายแดนไทย-พม่าเป็นระยะเวลานาน ผู้เป็นพ่อมีชื่อว่า อลัน ยูแบงค์ (Alan Eubank) ขณะที่ลูกชายมีชื่อว่า เดวิด ยูแบงค์ (David Eubank) การที่ผู้นำว่าเลือกที่จะส่งตัวแทนมาพบบุคคลทั้งสองเป็นเพราะว่าต้องการที่จะอาศัยเครือข่ายทั้งในด้านคริสเตียนและการเป็นทหาร เข้าถึงความช่วยเหลือ และด้วยว่าในเวลานั้นในรัฐว่าเองมีการตื่นตัวเรื่องการเป็นคริสเตียนเป็นอย่างมาก ผู้นำและคนในรัฐว่าจำนวนมากหันมาเชื่อ และเป็นคริสเตียน และมีแนวคิดว่าการรัฐว่า จะเจริญ ผู้คนจะมีความเป็นอยู่ที่ดี หลังต้องยุติกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด แนวทางของคริสเตียนน่าจะเป็นคำตอบ ด้วยประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ ผู้คนในประเทศเหล่านั้นต่างเป็นคนที่นับถือศาสนาคริสต์ ภายหลังการพบเจอกันของทั้งสองฝ่ายไม่นาน กลุ่มของมิชชันนารีได้เดินทางไปรัฐว่า เพื่อร่วมปรึกษาหารือกับผู้นำรัฐว่า ซึ่งผลจากการพูดคุยปรากฏว่าทางฝ่ายมิชชันนารีได้รับปากที่จะหาทางช่วยเหลือ โดยเริ่มจาก

เรื่องของการสร้างโรงเรียนเป็นสิ่งแรก อย่างไรก็ตามได้เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันเมื่อฝ่ายผู้นำว่าได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายพม่านำโดยกองทัพพม่า เข้ามามีบทบาทในรัฐ และต่อมาก็ได้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างมั้งสองฝ่าย เมื่อฝ่ายพม่าต้องการจะครอบงำและมีอิทธิพลในรัฐ โดยได้ยกเรื่องของความเชื่อที่ต่างมาเป็นช่องทางเล่นงาน ตลอดจนเรื่องของการชักนำคนต่างชาติให้เข้ามาเคลื่อนไหวบางในประเทศ เหตุการณ์รุนแรงมากยิ่งขึ้นเมื่อผู้นำรัฐว่าหลายคนเสียชีวิต ถูกจับเช่นเดียวกับผู้นำชุมชนว่าในรัฐ จากเหตุการณ์นี้ทำให้ฝ่ายมิชชันนารีต้องยุติบทบาทของตนเองในรัฐว่าลงชั่วคราว ด้วยเป็นห่วงเรื่องของความปลอดภัย ในปีเดียวกัน ที่รัฐกะเหรี่ยงเกิดการสู้รบอย่างหนักระหว่างกองกำลังพม่ากับกองกำลังท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากได้รับผลกระทบ ผู้คนจำนวนไม่น้อยได้พยายามที่จะหลบหนีห้ามเข้าไปยังรัฐไทย แต่ทว่าก็ถูกตรึงไว้ที่ชายแดนจากเจ้าหน้าที่รัฐไทย ซึ่งด้านหลังฉากของผู้พลัดถิ่นชาวกะเหรี่ยง คือการสู้รบระหว่างพม่าและกองกำลังท้องถิ่นที่กำลังใกล้เข้ามา คนกลุ่มนี้ไม่สามารถทำอะไรได้เลย นอกจากอยู่กับที่ หลังจากข่าวการสู้รบได้ถูกเผยแพร่ออกไปตามช่องทางสื่อต่าง ๆ ทำให้กลุ่มมิชชันนารีที่เคยคิดว่าจะเข้าไปทำงานในรัฐว่าเกิดความสนใจ อยากจะนำสิ่งของบรรเทาทุกข์เดินทางไปช่วยเหลือกลุ่มคนพลัดถิ่น และคนที่เป็นตัวตั้งตัวตีในครั้งนี้คือ เดวิด ยูแบงค์ ผู้เป็นลูกชายของมิชชันนารี (เดิมทีแล้วโดยส่วนตัวของเดวิดนั้น เขามีความรักในงานมิชชันนารี ด้วยมีพ่อของเขาเป็นตัวอย่าง ขณะเดียวกันก็รักในการที่จะเป็นทหาร) ที่ชายแดนเดวิดได้พบกับหมอชาวกะเหรี่ยงที่มีชื่อว่า เอลียาห์ (Elijah) (หมอประจำกองกำลังชนกลุ่มน้อยรัฐกะเหรี่ยง) ทั้งสองจึงได้ร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่ได้รับบาดเจ็บจากการสู้รบและหลบหนี และจากเหตุการณ์ในครั้งนี้เองทำให้ทั้งสองคนเกิดแนวคิดที่อยากจะช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในพื้นที่อื่น ๆ ของพม่า ด้วยมองว่าคนเหล่านั้นไม่มีที่พึ่งและต้องการการช่วยเหลือ และนี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นของ Free Burma Rangers (FBR) ซึ่งปัจจุบันมีทีมบรรเทาทุกข์กว่า 195 ทีม (5-6 คน/ทีม) ที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของพม่า มากไปกว่านั้น ยังมีเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศพม่าที่ทำงานด้วย

1.1 โครงสร้างการทำงาน ด้วยจำนวนคนที่เพิ่มขึ้น และงานที่ขยายตัวตามความต้องการการความช่วยเหลือของผู้คนในประเทศพม่า อันเกิดจากสถานการณ์ความขัดแย้ง ทั้งเครือข่ายที่มากขึ้น เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ FBR จึงได้สถาปนาตัวเองจากกลุ่มพลังขึ้นเป็นองค์กรระหว่างประเทศภาคเอกชน มีการจัดตั้งสำนักงานถาวร การกำหนดหน้าที่บทบาทสายงานที่ชัดเจน ทั้งมีการจัดประชุมวางแผน และรวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ อย่าง

ต่อเนื่อง อาจกล่าวโดยสรุปว่า โครงสร้างการทำงานของ FBR นั้นไม่ต่างจากหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศทั่ว ๆ ไป เพียงแต่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นปัจเจกชน และ FBR เป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร พวกเขาได้รับการสนับสนุนจากหลายๆ ฝ่ายในการทำพันธกิจบรรเทาทุกข์ โดยเฉพาะเครือข่ายคริสเตียน และแม้จะมีพนักงานเต็มเวลาอยู่ไม่มาก แต่พันธกิจของพวกเขาถูกเติมเต็มและขับเคลื่อนผ่านทางกลุ่มอาสาสมัครทั้งในประเทศพม่าและนอกประเทศพม่า ทั้งที่เป็นคริสเตียนและไม่เป็นคริสเตียน นอกจากนี้ยังรับการสนับสนุนจากกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ที่ FBR ต้องเข้าไปทำงาน ว่ากันว่าในช่วงเวลาปกติ จำนวนอาสาสมัครโดยเฉลี่ยจะมีอย่างน้อย 20-25 คน แต่ในช่วงสถานการณ์ในพม่ามีความรุนแรง หรือเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ ผู้คนต้องการความช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก จำนวนอาสาสมัครอาจพุ่งสูงถึง 200-300 คน อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่อาสามาทำงานด้วยใจที่อยากจะช่วยเหลือผู้คนในพม่า แต่ก็มีบางส่วนที่อาสามาทำงานโดยมีนัยยะแอบแฝง คือต้องการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ให้กับผู้คนในพม่า แต่อาศัยช่องทางบรรเทาทุกข์เป็นสะพานเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเชื่อ ส่วนระยะเวลาที่อาสามาทำงานนั้นก็มิได้ตั้งแต่นานไปจนถึง 1-2 ปี ทั้งนี้อาสาสมัครจะต้องรับผิดชอบตนเองทั้งหมด อาจได้รับความช่วยเหลือบ้างในบางอย่างจากหน่วยงาน

งานหลักของ FBR คือ งานด้านบรรเทาทุกข์ และเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ FBR ได้จัดตั้งสำนักงานใหญ่ขึ้นที่เชียงใหม่ ประเทศไทย ไว้เพื่อติดต่อกับโลกภายนอก ด้วยพม่านั้นเป็นประเทศปิด ถูกควบคุมโดยรัฐบาลทหารพม่าและกองทัพ อย่างไรก็ตาม FBR ยังได้จัดตั้งสำนักงานย่อยของตนเองขึ้นในรัฐกะเหรี่ยง ภายใต้การคุ้มครองจากกองกำลังท้องถิ่น เพื่อประสานงานกับทีมย่อยและฝ่ายต่าง ๆ ในการปฏิบัติภารกิจในพม่า ที่สำนักงานย่อยนอกจากจะเป็นศูนย์บัญชาการแล้ว ยังมีค่ายฝึกอบรมงานด้านบรรเทาทุกข์ โรงเรียนแพทย์ และคลินิก ซึ่งทั้งหมดนี้ FBR จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนภารกิจในประเทศ ทั้งสำนักงานย่อยในพม่าและสำนักงานหลักในไทย ทั้งสองทำงานเคียงข้างกัน เจ้าหน้าที่เต็มเวลาโดยส่วนใหญ่ทำงานทั้งในไทยและในพม่า ยกเว้นบรรดาเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับเอกสารที่มักประจำอยู่ที่สำนักงานใหญ่เป็นหลัก ปัจจุบันนอกเหนือจากพันธกิจในพม่าแล้ว FBR ยังมีพันธกิจด้านบรรเทาทุกข์ในหลายพื้นที่ของโลก เช่น ชูแดน อิรัก อิหร่าน และซีเรีย เป็นต้น สำหรับพื้นที่เหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการส่งทีมย่อยเข้าไปช่วยสร้างทีมบรรเทาทุกข์ให้กับหน่วยงานในพื้นที่ และจากคำบอกเล่าของผู้นำ FBR (เดวิด ยูแบงค์) FBR นั้นมีเป้าหมายที่จะเข้าไปปฏิบัติภารกิจด้านบรรเทาทุกข์ใน

ทุก พื้นที่ที่มีความขัดแย้ง และผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือ ส่วนงานในพม่านั้นจะยังคงมีต่อไป ตราบเท่าที่ความสงบยังไม่เกิด

2. จากวัตถุประสงค์ของที่ 2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านมนุษยธรรมของ หน่วยงาน Free Burma Rangers ผลการศึกษาพบว่า

ในแต่ละปี FBR ได้ดำเนินโครงการบรรเทาทุกข์มากมายเพื่อช่วยเหลือผู้คนในพื้นที่ขัดแย้งให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งพันธกิจหลักของ FBR คือ งานด้านบรรเทาทุกข์และงานด้านการแพทย์ ทั้งนี้ก็เพราะความต้องการของผู้คนในพื้นที่ ด้วยเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง มีการสู้รบมาอย่างยาวนาน แม้แต่ในปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่ และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทำให้พื้นที่นี้ขาดการพัฒนา ขาดการดูแล โดยเฉพาะงานด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานและด้านสาธารณสุข ความขัดแย้งยังส่งผลให้ผู้คนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และความยากจนก็ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

อนึ่งสาเหตุที่กล่าวมาอาจมีมูลเหตุมาจากความเป็นอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยมักเข้าไม่ถึงการดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ (พม่า) ในฐานะพลเมืองของประเทศอย่างที่เราควรจะเป็น แต่จากประเด็นนี้จะว่าไปแล้ว แม้แต่เมืองใหญ่ๆ ของพม่า ที่คนเชื่อสายพม่าอาศัยอยู่เช่น ย่างกุ้งหรือมัณฑะเลย์ต่างก็ประสบปัญหาโครงสร้างขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณสุขเช่นเดียวกัน แต่อาจจะดีกว่าหน่อย หากไม่นับผลจากปัญหาความขัดแย้ง อาการเจ็บป่วยของผู้คนยังเกิดมาจากสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิต ด้วยว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาสูง ขาดแคลนอาหารและน้ำสะอาด ทั้งยังเต็มไปด้วยสัตว์มีพิษ ผู้คนจำนวนมากเจ็บป่วยด้วยโรคท้องเสีย ไข้เลือดออก ขาดสารอาหาร ประกอบกับขาดสถานรักษาพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และเครื่องมือเครื่องมือ ตลอดจนการรักษาโรคที่มีคุณภาพก็ทำให้หลายชีวิตล้มตาย นอกจากนี้ ผู้คนจำนวนมากมีอาการเจ็บป่วยเนื่องมาจากการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ทำอาชีพทางการเกษตร ซึ่งต้องใช้แรงงานอย่างเข้มข้นด้วยการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

เพื่อให้ช่วยเหลือผู้คนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากพันธกิจข้างต้นแล้ว ในช่วงหลัง FBR ได้สร้างพันธกิจใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อต่อยอดพันธกิจด้านบรรเทาทุกข์ เช่น พันธกิจแม่และเด็ก (ด้วยว่าผู้ประสพภัยส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก) กิจกรรมการให้คำปรึกษา การรณรงค์เรื่องของยาเสพติด การสร้างระบบเตือนภัยภายในชุมชน การส่งเสริมเรื่องของสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันท่ามกลางความแตกต่างของผู้คนในสังคม พันธกิจด้านการเกษตร พันธกิจด้านความเชื่อ (ศาสนาคริสต์) การฝึกอบรมด้านงานบรรเทาทุกข์

ขั้นพื้นฐาน การให้ความรู้เรื่องทักษะการเอาตัวรอดหากถูกโจมตี การสร้างระบบเตือนภัยและการเขียนรายงาน เป็นต้น และที่สำคัญนอกจากประเด็นที่กล่าวมา ในช่วงหลายปีหลังมานี้ FBR ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านข้อมูลข่าวสารและการผลิตสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในพม่าให้ผู้คนภายนอกได้รับรู้ นัยหนึ่งเพื่อสร้างกระแสกดดันรัฐบาลพม่าและกองทัพ อีกนัยหนึ่งเพื่อแสวงหาการสนับสนุน นอกจากนี้ FBR ยังฉวยโอกาสจากเวทีสาธารณะต่าง ๆ การให้สัมภาษณ์กับสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ การพูดในสภาองเกรสของสหรัฐ การพูดในสถาบันการศึกษา คริสตจักร/โบสถ์ บริษัท หน่วยงาน หรือแม้แต่งานแข่งขันอเมริกันฟุตบอล เพื่อบอกเล่าพันธกิจที่ทำในพม่า

2.1 งานด้านบรรเทาทุกข์ โดยปกติแล้ว ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์เช่นการโจมตีจากทหารพม่าชาวบ้านมักไม่ทันได้เตรียมตัว สิ่งแรกที่นึกได้คือ การพยายามเอาตัวรอด หนีไปให้ไกลจากจุดเกิดเหตุ บ้างหนีเข้าไปหลบซ่อนตัวอยู่ในป่า ในถ้ำ หลายเหตุการณ์เมื่อทหารพม่ามาถึง และสถานการณ์เข้าสู่ความสงบ แต่ชาวบ้านก็ไม่สามารถที่จะกลับไปบ้านเรือนของตนเองได้ ด้วยว่าทหารพมามักจะย้อนกลับมา หรือไม่ก็จะมีการฝังกับระเบิดทิ้งไว้ทั่วบริเวณ เพื่อเป้าประสงค์ร้ายต่อคนที่ย้อนกลับมา และเมื่อเป็นเช่นนี้ผู้คนหรือชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมักจะพากันไปซ่อนตัวอยู่ในป่า หรือย้ายที่อยู่ใหม่ ผู้คนจำนวนไม่น้อยหนีไปรวมตัวกันอยู่บริเวณชายแดนจนเกิดเป็นค่ายผู้พลัดถิ่น (Internally Displaced People Camp) ว่ากันว่าตลอดพรมแดนพม่าและประเทศเพื่อนบ้านมีค่ายผู้พลัดถิ่นขนาดใหญ่อยู่ราว 13 แห่ง พื้นที่ที่ใช้ตั้งค่ายส่วนใหญ่แม้จะไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิต บ้างเป็นป่าและภูเขาสูง ขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีถนนหนทาง แต่มีความปลอดภัย หากถูกโจมตีจากทหารพม่า พวกเขาสามารถหลบหนีเข้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ ค่ายผู้พลัดถิ่นส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานใด แต่เป็นชาวบ้านที่ดูแลกันเอง และจากสภาพะที่กล่าวมา ทำให้ผู้คนจำนวนมากรู้สึกมองไม่เห็นอนาคต ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยน และเพื่อที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้พลัดถิ่นหลายคนตกเป็นเหยื่อแก๊งค้ายาเสพติดที่เข้ามาหลอกให้ไปทำงานยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในจีน หลายคนเมื่อไปแล้ว ถูกบังคับให้ค้าแรงงานอย่างหนัก หากเป็นหญิงสาวก็จะถูกบังคับให้ค้าประเวณี

สำหรับการดำเนินงานด้านบรรเทาทุกข์ FBR มีเจ้าหน้าที่ของตนเองกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วพม่า หากที่ใดมีความเดือดร้อน ชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ ทีมย่อยในพื้นที่จะนำสิ่งของบรรเทาทุกข์ เช่น อาหาร ยารักษาโรค เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ในการสร้างที่พัก

ชั่วคราว ข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ฯลฯ เข้าไปแจกจ่าย ทั้งยังจัดกิจกรรม อาทิ เช่น การให้บริการทางด้านการแพทย์ การให้ความรู้เรื่องงานบรรเทาทุกข์ การเอาตัวรอดในป่า ความรู้ในการใช้เครื่องมือสื่อสารและการสร้างระบบเตือนภัยภายในกลุ่ม การเขียนรายงาน ความรู้เรื่องการทหาร การให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมสำหรับแม่และเด็ก กิจกรรมสันติภาพ การทั้งหมดนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้คนที่เดือดร้อน ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง พลัดถิ่น ในหลายๆสถานการณ์ FBR นั้นทำงานเคียงข้างกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ อันที่จริงแล้วมีการวางแผนและเตรียมตัวร่วมกันอยู่ตลอดเวลา แม้ในยามที่สถานการณ์ปกติ

2.2 การฝึกอบรมทีมบรรเทาทุกข์ ด้วยสถานการณ์ความขัดแย้งในพม่าทำให้เกิดขึ้นในหลายๆ พื้นที่ ทำให้มีผู้คนที่เดือดร้อนเป็นจำนวนมาก หลังจากที่เดวิด ยูเบงค์ และเอลิยาห์ ตกลงร่วมกันว่าจะสานต่อทางด้านบรรเทาทุกข์หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในรัฐกะเหรี่ยงในปี 1993 เพื่อที่จะช่วยเหลือกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในพื้นที่อื่นของพม่า ในความเป็นจริงปฏิบัติการด้านบรรเทาทุกข์ของทั้งสองคนในช่วงแรกเป็นไปอย่างเชื่องช้ามาก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่มีการช่วยเหลือที่มีเข้ามาจากทุกทิศทุกทางได้ ด้วยเหตุนี้ FBR จึงเริ่มเกิดแนวคิดที่จะสร้างบุคลากรและทีมบรรเทาทุกข์ขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะเห็นในแต่ละพื้นที่ที่มีทีมบรรเทาทุกข์ที่พร้อมจะทำงานช่วยเหลือผู้คน FBR ได้ทำหายไปยังบรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีกรณีพิพาทกับฝ่ายพม่าและกองทัพพม่า เนื่องจากพื้นที่ของพวกเขาถูกถูกโจมตีจากกองทัพพม่า ซึ่งก็ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี บรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อยส่งตัวแทนของตนเข้าร่วมฝึกอบรมทางด้านบรรเทาทุกข์กับ FBR นอกจากกลุ่มคนที่เป็นตัวแทนของชนกลุ่มน้อยแล้ว ผู้เข้าร่วมอบรมบางส่วนมาเข้าร่วมด้วยความสนใจของตนเอง การฝึกอบรมครั้งแรกเกิดขึ้นในปี 1997 ที่ “ค่ายกอซูแล (Kawthoolei)” รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับที่ใช้เป็นที่ตั้งของสำนักงานย่อยของ FBR ในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงการฝึกฝนความมั่นคงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และด้านจิตวิญญาณ เพื่อให้พร้อมสำหรับการทำงานในพื้นที่จริงที่มีการสู้รบอยู่ตลอดเวลา โดยมีผู้เชี่ยวชาญทั้งในพม่าและที่เป็นอาสาสมัครต่างประเทศเป็นผู้ฝึก ส่วนเนื้อหาในการอบรมนั้น ได้แก่ เรื่องของหลักการบรรเทาทุกข์ การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน งานด้านยุทธวิธีทางการทหาร ชนิดอาวุธและการใช้ การอ่านแผนที่ การใช้เข็มทิศ การใช้อุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ การวางแผนและการเขียนรายงาน การบรรเทาทุกข์ การขนเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การให้คำปรึกษา การให้ความรู้ในเรื่องประชาธิปไตย ความรู้เรื่องยาเสพติด การทำกิจกรรมกับผู้หญิงและเด็ก

เป็นต้น เนื้อหาของการฝึกอบรมบางส่วนถูกถูกหยิบยืมมาจากแนวทางของการฝึกของหน่วยรบพิเศษสหรัฐ เฉพาะแค่ในปีแรกผลของการฝึกอบรมทำให้ FBR สามารถผลิตทีมบรรเทาทุกข์ได้มากถึง 250 ทีม ในจำนวนนี้มี 71 ทีม ทำงานเต็มเวลากับ FBR ในพื้นที่ของรัฐยะไข่ รัฐชิน รัฐกะเหรี่ยง รัฐกะยา รัฐมอญ รัฐฉานหรือไทใหญ่ รัฐกะฉิ่น ลีซู นาคา/นากา ปะโอ/ต่องสู๋ และตะกราง/ตะอาก ขณะที่ส่วนที่เหลือกลับไปยังต้นสังกัดหรือกลุ่มของตนเอง และเริ่มสร้างทีมบรรเทาทุกข์ของตนขึ้น และเพียง 2 เดือนแรก ทีมเหล่านี้ได้ปฏิบัติการกิจด้านบรรเทาทุกข์ในเขตพื้นที่สงคราม (War Zone) ไปกว่า 1,000 โครงการ มีผู้คนได้รับการช่วยเหลือกว่า 1.2 ล้านคน และจากความสำเร็จดังกล่าว การฝึกอบรมงานด้านบรรเทาทุกข์จึงมักถูกจัดขึ้นในทุก ๆ ปี

2.3 งานทางด้านการแพทย์ เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่า ปัญหาด้านสาธารณสุขของพม่า นั้นเป็นปัญหาที่ใหญ่มาก แม้แต่ส่วนกลางของประเทศที่เป็นที่ตั้งของเมืองหลวง (เกา) และศูนย์กลางความเจริญ และเป็นพื้นที่ที่คนเชื้อสายพม่า ซึ่งเป็นคนกลุ่มหลักอาศัยอยู่ โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องมือที่ทันสมัย ตลอดจนการรักษาโรคที่มีประสิทธิภาพ สำหรับในเขตพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางการปกครอง และมีการสู้รบอยู่ตลอดเวลา ความขัดแย้ง ความเป็นอื่น ทำให้ปัญหาด้านสาธารณสุขของพื้นที่เหล่านี้มีความรุนแรงมากกว่าส่วนกลางของประเทศ และโดยเฉพาะเรื่องของการขาดแคลนสถานรักษาพยาบาล จากจุดนี้เอง FBR ได้นำมาผลักดันให้เกิดโรงเรียนแพทย์ และคลินิกขึ้นในรัฐกะเหรี่ยง เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการ และยังถือเป็นการสนับสนุนงานด้านบรรเทาทุกข์ของ FBR ซึ่งในทุกทีมย่อย (ทีมบรรเทาทุกข์) ต่างมีความจำเป็นที่ต้องมีแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ประจำ เพื่อปฏิบัติการกิจบรรเทาทุกข์ ในส่วนของคลินิก FBR สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนของเหล่านักเรียนแพทย์ ในขณะเดียวกันก็เพื่อช่วยดูแลปัญหาด้านสุขภาพของผู้คนในรัฐกะเหรี่ยงและรัฐใกล้เคียง ที่คลินิกของ FBR ยังถูกบรรจุไปด้วยเครื่องมือเครื่องมือที่ทันสมัย ซึ่งแม้แต่โรงพยาบาลชั้นนำของประเทศ ยังไม่มีอุปกรณ์เหล่านี้ใช้ และนั่นก็ยิ่งดึงดูดผู้คนจากทุกสารทิศให้เดินทางเข้ามารับการรักษาในคลินิكدังกล่าว ย้อนกลับไปทีี่เรื่องของของการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยแล้วในแต่ละปีจะมีตัวแทนของชนกลุ่มน้อยและผู้ที่มีสนใจสมัครเข้ามาเรียนในโรงเรียนแพทย์ของ FBR โดยเฉลี่ยมีช่วงอายุอยู่ที่ 20-25 ปี หลักสูตรการเรียนการสอนนั้นกินระยะเวลา 1 ปี ตลอดระยะเวลาดังกล่าว ผู้เรียนจะได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งถูกปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ในพื้นที่ อนึ่งผู้สอนส่วนใหญ่มักเป็นอาสาสมัครชาวต่างชาติที่เป็นแพทย์และ

บุคลากรด้านการแพทย์ นักศึกษาที่เรียนจบ บางส่วนกลับไปทำงานให้กลับต้นสังกัด นักศึกษาบางส่วนเลือกที่จะทำงานกับ FBR แต่ถึงกระนั้นในทุก ๆ ปี FBR มักจัดให้มีการฝึกอบรมหรือบรรยายพิเศษทางการแพทย์ ซึ่งผู้ที่จบไปแล้วสามารถที่จะเข้าร่วมฟังบรรยายหรือฝึกอบรมได้ด้วยเช่นเดียวกัน

บทสรุปของ Free Burma Rangers (FBR) เป็นองค์การข้ามชาติด้านมนุษยธรรมที่เกิดขึ้นมาจากการรวมตัวของผู้คนจากหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ (Muti-Ethnic Humanitarian service movement) ที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งภายในพม่า โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นคนเชื้อชาติใด ความเชื่อใด การเคลื่อนไหวของการเคลื่อนไหวของ FBR นั้นเป็นการเคลื่อนไหวอย่างลับ ๆ ด้วยเงื่อนไขของความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งสูง (David Eubank, personal communication, March 17, 2020) ปัจจุบัน FBR มีทีมบรรเทาทุกข์กระจายฝั่งตัวอยู่ในส่วนต่าง ๆ ทั่วประเทศพม่า โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย และนอกเหนือจากพันธกิจด้านบรรเทาทุกข์ในพม่า FBR ยังเข้าไปเคลื่อนไหวในด้านมนุษยธรรมยังประเทศชวาเนาะ เคอร์กีสถาน และซีเรีย เป็นต้น สำหรับงานในพม่า トラบโดก็ตามที่ปัญหาความขัดแย้งยังคงดำเนินอยู่ และมีผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือของ FBR ก็ยังคงจะดำเนินหน้าต่อไปภายใต้สถานการณ์ที่มี

5. อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านบรรเทาทุกข์ภายในพม่า โดยเป็นการมองผ่านการปฏิบัติงานขององค์การ FBR และจากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ที่มาและโครงสร้างของหน่วยงาน Free Burma Rangers : Free Burma Rangers เกิดมาจากการรวมกลุ่มของคนที่มีคิดแบบเดียวกัน เชื่อแบบเดียวกัน และมีอุดมการณ์แบบเดียวกัน คือความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งภายในพม่าให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และด้วยเหตุนี้จึงทำให้พวกเขาพร้อมที่จะร่วมมือกันโดยมองข้ามความแตกต่างในเรื่องของเชื้อชาติ ภาษา และที่มา มากไปกว่านั้นยังสร้างการยอมรับและดึงดูดผู้คนที่ได้สัมผัส รับรู้ ให้สนับสนุนงานของ FBR สิ่งที่น่าสนใจได้ในขณะนี้เห็นเด่นชัดคือ จำนวนที่เพิ่มขึ้นของสมาชิกและกลุ่มคนที่ให้การสนับสนุนงานของ FBR ทั้งที่ทำงานเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา(อาสาสมัคร) ด้วยเหตุนี้ จากที่ในช่วงแรกมีเพียงไม่กี่คน ได้พัฒนากลายเป็นกลุ่มพลังขนาด

ใหญ่ในรูปขององค์การระหว่างประเทศภาคเอกชน (INGO) ที่มีการทำงานแบบข้ามชาติ และจากจำนวนที่เพิ่มขึ้น ขอบเขตงานที่กว้างขึ้น โครงสร้างองค์การระหว่างประเทศจึงถูกนำมาปรับใช้กับคนที่ทำงานให้กับ FBR มีการจัดตั้งสำนักงานถาวร กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้แก่แต่ละบุคคล มีการประชุมวางแผนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และด้วย FBR เป็นหน่วยงานไม่แสวงผลกำไร ทำงานในประเทศปิด ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและการสู้รบ ทำให้ FBR แม้จะมีกฎระเบียบ แผนงาน ฯลฯ แต่ก็มีความยืดหยุ่นมากกว่าหน่วยงานระหว่างประเทศทั่วไป เนื่องจากต้องทำงานอิงกับสถานการณ์ตรงหน้า (สถานการณ์ในพม่า) จากตรงนี้จะพบว่าการเกิดขึ้นและมีอยู่ของ FBR นั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Huntington ที่เขียนไว้ในบทความ World Politics (ปี 1973) ที่ว่า องค์การประเภทนี้มักมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) เป็นองค์การที่ซับซ้อนภายใน 2) เป็นองค์การที่ปฏิบัติการเฉพาะเรื่อง และ 3) เป็นองค์การที่ปฏิบัติการข้ามพรมแดนของชาติด้วยความตั้งใจ ทั้งยังสอดคล้องกับมุมมองความคิดของศาสตราจารย์ ดร. จุลชีพ ชินวรรณ (2558) และ สมพงศ์ ชูมาก (2544, น. 199) ผู้เชี่ยวชาญด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ได้พูดทำนองเดียวกันว่า องค์การเหล่านี้มักถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ทางด้านสังคมและมนุษยธรรม มักมีสมาชิกเป็นภาคเอกชนหรือประชาชนที่มาจากหลาย ๆ ประเทศ โดยพรมแดนไม่สามารถขวางกั้นการรวมกลุ่มหรือการเคลื่อนไหวของพวกเขาได้ สมาชิกในองค์การมีเป้าหมายร่วมกัน มีความสนใจร่วมกันในประเด็นสาธารณะประโยชน์ (Public interest) องค์การในลักษณะนี้จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการติดต่อระหว่างประชาชนเอกชน ข้ามพรมแดนของหลาย ๆ ประเทศ โดยมีได้ดำเนินกิจกรรมระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และไม่มีผลประโยชน์ทางการเงินเกี่ยวข้อง (Non Profit) คือไม่มุ่งแสวงหากำไร (Non -profit Organization) อีกทั้งกิจกรรมที่ดำเนินไปยังเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม (Common Interest) ของประชาคมโลก และมากไปกว่านั้น องค์การเอกชนระหว่างประเทศ ยังทำหน้าที่หลายประการ ไม่เพียงแต่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ยังสร้างเครือข่ายไปทั่วโลก อีกทั้งยังแสดงบทบาทเป็นกลุ่มกดดัน (Pressure group) ระหว่างประเทศต่อรัฐบาลของประเทศใดประเทศหนึ่ง และด้วยสมาชิกสมาชิกเป็นปัจเจกชน หรือบุคคลที่ไม่ใช่ตัวแทนของรัฐบาล จึงไม่ถูกครอบงำโดยอำนาจรัฐใด (จุฬาทิพ คล้ายทับทิม, 2553)

2. การดำเนินงานด้านมนุษยธรรมของหน่วยงาน Free Burma Rangers : งานด้านบรรเทาทุกข์และงานด้านการแพทย์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของ FBR เพราะผู้คนในเขตพื้นที่ขัดแย้งของพม่า มักประสบกับปัญหา เช่น ถูกโจมตีจากกองทัพพม่า หรือได้รับผลกระทบจากการสู้รบ

ระหว่างกองกำลังรัฐบาลพม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อย อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้เกิดพันธกิจใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมา อาทิเช่น งานด้านการให้คำปรึกษา พันธกิจแม่และเด็ก โรงเรียนแพทย์ คลินิก พันธกิจด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย การฝึกอบรมงานด้านบรรเทาทุกข์ งานด้านข้อมูลข่าวสารและการผลิตสื่อ ฯลฯ พันธกิจเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สร้างขึ้นมาจากความต้องการของคนในพื้นที่ แต่ถึงอย่างนั้นก็ดี FBR ยังคงต้องอาศัยการสนับสนุนจากเครือข่ายบรรเทาทุกข์ของตนเองทั้งในและนอกพม่า ซึ่งจุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2553) มองว่า ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนนั้นเป็นตัวส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวข้ามชาติ สำหรับ FBR แล้ว หัวใจสำคัญของความสำเร็จในช่วงที่ผ่านมาคือการช่วยให้คนในพื้นที่ขัดแย้งมีความรู้ในการเอาตัวรอดและเข้มแข็ง จนสามารถดูแลทั้งตนเองและคนอื่น ๆ ได้ ผ่านทางการฝึกอบรม อีกประการหนึ่งคือ การทำหายคนในท้องถิ่นหรือในพื้นที่ให้ร่วมรับผิดชอบต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจะเห็นว่าในช่วงหลัง ๆ บรรดาชนกลุ่มน้อยต่างเข้ามาให้การสนับสนุนและทำงานร่วมกับ FBR ซึ่ง ขจิต จิตตเสวี (2553) ได้กล่าวไว้ว่า โลกในยุคโลกาภิวัตน์นี้มักจะมี ความซับซ้อนในเรื่องของเครือข่าย อีกทั้งตัวแสดงแต่ละตัวจะใช้วิธีการสื่อสารที่เข้าใจกันได้โดยเฉพาะตัวเอง และมีวิธีการลงมือปฏิบัติในแบบของตนเอง ยากแก่การที่จะระบุให้แน่ชัดว่ามีปรัชญาแนวคิดหรือแรงจูงใจ การจัดการองค์กร วิธีการสื่อสาร และวิธีการลงมือปฏิบัติเป็นอย่างไร และนั่นยังจะทำให้ยากที่จะเข้าถึงความจริงที่ซ่อนอยู่ในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น และมีตัวแสดงเหล่านี้เข้าไป มากไปกว่านั้น องค์การที่มีการทำงานในลักษณะนี้มักจะมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการก่อให้เกิดการเปิดโต๊ะเจรจา/ภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ (International Civil Society) (สมพงศ์ ชูมาก, 2554)

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

1. **ด้านวิชาการ** โดยปกติแล้วองค์การระหว่างประเทศส่วนใหญ่มักถูกสร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์ 2 ลักษณะ คือ เจาะจงและเป็นแบบกว้าง ๆ สำหรับ FBR เดิมทีมีเป้าหมายเจาะจงไปที่การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม งานบรรเทาทุกข์แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในพม่า แต่จากการศึกษาก็พบว่าสิ่งที่เป็นตัวขับเคลื่อนของคนและหน่วยงานยังมีเรื่องของ การตอบสนองต่อเรื่องของความเชื่อทางศาสนา(คริสต์) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มคนผู้ก่อตั้งนั้นเป็นคริสเตียน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ปัจจุบันการที่พบว่าภายใน FBR มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งมีความแตกต่างในเรื่องของวัฒนธรรม (โดยเฉพาะในเรื่องของความเชื่อ) เข้ามาร่วมทำงานด้วย แต่นั่นก็

เพราะว่า พวกเขามีเป้าหมายอย่างหนึ่งร่วมกันคือ ความต้องการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง และนั่นก็ทำให้สามารถมองข้ามความแตกต่าง และสามารถทำงานร่วมกับทุกคนๆ ได้

2. ด้านการแก้ไขปัญหา ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก คือ การที่ FBR ให้ความสำคัญกับการสร้างคนและการดึงเอาฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การท้าทายให้บรรดาผู้นำชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ให้ร่วมสนับสนุนงานด้านบรรเทาทุกข์ โดยเฉพาะที่ทำงานกับคนในเขตพื้นที่ของตนเอง ตลอดจนการจัดฝึกอบรมงานเพื่อสร้างบุคลากรและทีมด้านบรรเทาทุกข์ ทั้งนี้สืบเนื่องจากความต้องการการช่วยเหลือจากผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้นมีมาก แต่คนทำงานมีน้อย และจากที่กล่าวมาเครือข่ายงานด้านบรรเทาทุกข์จึงเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งนี้อาจเป็นแนวทางหนึ่งในกระบวนการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นได้ในสังคมพม่าเมื่อผู้คนหันมารับผิดชอบซึ่งกันและกัน โดยมี FBR เป็นฝ่ายสนับสนุน

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป บทความนี้เป็นความพยายามในการนำเสนอมุมมองใหม่ โดยเฉพาะการเข้าไปเคลื่อนไหวในพม่าของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ที่เป็นไปในลักษณะข้ามพรมแดน ซึ่งส่งผลให้ปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่มีซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อนึ่งในการศึกษาครั้งนี้ยังมีหลายประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนและรอคอยคำตอบ โดยเฉพาะเรื่องของเครือข่ายและความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่าง FBR กับกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้สนับสนุน หรือแม้แต่วัฒนธรรมบางรัฐที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

โกสุมภ์ แสงจันทร์. (2549). *พม่า ในความสัมพันธ์ทางการเมืองกับต่างประเทศ*. เชียงใหม่:

โชตนาวรินทร์.

ขจิต จิตตเสวี. (2553). *องค์การระหว่างประเทศ (International Organizations)* (พิมพ์ครั้งที่

2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2553). *หลังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Principles of International Relations)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุลชีพ ชินวรรณ. (2558). *โลกในศตวรรษที่ 21 กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทุมพร วัชรเสถียร. (2553). *โลกร่วมสมัย 2 คำตอบที่คนรุ่นใหม่ไม่รู้*. กรุงเทพฯ: ปาเจรา.

วาสนา บันลือหาญ. (2550). *องค์กรพัฒนาเอกชนกับการช่วยเหลือผู้อพยพชาวพม่า*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สมพงศ์ ชูมาก. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Partners and FBR. (2010). *Displaced Childhoods*. N.p.